

2. 32% ОМС мають потребу в молодих фахівцях. *Національне агентство України з питань державної служби*, 2024. URL: <https://nads.gov.ua/news/32-oms-maiut-potrebu-v-molodykh-fakhivtsiakh>.

3. Міщенко М. Г. Механізми формування та реалізації молодіжної політики в Україні: інституційний підхід. *Право та державне управління*. 2024. №2. С. 164–172.

4. Kholod H. Specifics of motivation for civil servants in Ukraine and recommendations for increasing their motivation. *Social Communications: Theory and Practice*. 2024. № 16(2). P. 187–201.

Гайдук П. О., Терещенко Д. А.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

**ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК КЛЮЧОВІ ПАРТНЕРИ
ДЕРЖАВИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ**

**NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AS KEY PARTNERS OF
THE STATE IN THE IMPLEMENTATION OF STATE YOUTH POLICY:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES**

На сучасному етапі державотворчих процесів особливого значення набуває молодіжна політика, яка є стратегічним імперативом для формування майбутнього України.

Україна перебуває в умовах невизначеності та нестабільності, внаслідок чого українська молодь опинилася в епіцентрі складних випробувань. Воєнні дії, масова міграція, тимчасова окупація Російською Федерацією частини території України, що супроводжується агресивною політикою насильницької асиміляції та мілітаризації, - все це сформувало нові умови для усіх сфер життя

молоді та вплинуло на зростання песимістичних настроїв щодо майбутнього, погіршення психічного та фізичного здоров'я, низький рівень заінтересованості молодих людей в участі у суспільному житті [1].

Динамічні трансформаційні процеси у суспільстві вимагають адаптивних та гнучких підходів до реалізації молодіжної політики, яка має враховувати сучасні виклики та можливості. Для досягнення цілей сталого розвитку держава має сфокусувати зусилля на розвитку молоді, надаючи їй належні можливості для самореалізації, освіти та участі в суспільному житті. Реалізація зазначених стратегічних завдань вимагає активної участі громадських організацій, які є важливими партнерами держави у формуванні та імплементації молодіжної політики. Вони допомагають вирішувати соціально-економічні проблеми, залучають молодь до суспільного життя та створюють умови для її самореалізації, а також функціонують як посередники, що представляють інтереси молоді, реалізують спільні проєкти, надають соціальні послуги та сприяють розвитку громадянського суспільства.

Таке стратегічне партнерство ґрунтується на високій ініціативності самого молодого покоління. Сучасна українська молодь демонструє високий рівень активності та залученості до державотворчих процесів, що емпірично засвідчується значним зростанням громадянської активності. Так, аналіз статистичних даних свідчить, що з 2022 року кількість зареєстрованих громадських організацій в Україні зросла на 57% порівняно з періодом до повномасштабного вторгнення [2], причому значну частку лідерів та членів цих організацій становлять саме представники молоді.

Особливості реалізації молодіжної політики та роль громадських організацій як партнерів держави є центром уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Так, І.В. Пеша та Н.В. Тілікіна у своїх працях підкреслюють складний характер процесів формування молодіжної політики в Україні, наголошуючи на її трансформаціях у контексті: демократизації суспільства; децентралізації державного управління; європейської інтеграції [3].

Крім того, дослідники слушно наголошують на визначальній важливості впровадження науково обґрунтованого підходу, ефективної міжсекторальної взаємодії та забезпечення активної участі молоді у процесах прийняття рішень як на національному, так і на регіональному рівнях [4].

Поглиблюючи теоретичний аналіз, необхідно зазначити, що молодіжна політика розглядається науковцями не лише як інструмент роботи з молоддю, а як індикатор загального стану держави. Як слушно зазначає О. І. Пархоменко-Куцевіл, рівень соціально-економічного, демографічного, політичного та культурного розвитку держави знаходить своє пряме відображення в її молодіжній політиці [5]. Вона підкреслює, що цей вид політики виходить за рамки винятково «майбутнього молодого покоління», охоплюючи стратегічні національні інтереси. Водночас, дослідниця акцентує увагу на існуванні низки системних проблем, які пов'язані з невідповідністю державних підходів (нормативно-правової бази, програмних документів) реальним потребам та інтересам молоді. Ця невідповідність є критичним викликом, який зумовлює необхідність пошуку та впровадження ефективних, інноваційних шляхів вирішення виявлених протиріч [5].

Успішна молодіжна політика ґрунтується на фундаментальному принципі: молодь є не об'єктом, а повноправним суб'єктом формування державної молодіжної політики, який має можливість безпосередньо впливати на прийняття рішень. Впровадження цього принципу на практиці вимагає інституціоналізації низки ефективних механізмів, які можна згрупувати за такими основними напрямками, як міжсекторальна співпраця та інклюзія; політика, що заснована на доказах (Evidence-Based Policy); створення умов для самореалізації молоді та розвиток компетентностей.

1. Міжсекторальна співпраця та інклюзія.

Саме інклюзивний підхід та міжсекторальна синергія сприяють відкритості процесу, формуванню співвідповідальності за результати та зміцненню довіри між владою та молодіжною спільнотою.

Ефективність партнерства влади та громадського сектору яскраво

демонструє досвід Львова, де молодіжна політика була розроблена в рамках ініціативи «Молодіжна столиця Європи» [5]. Цей успішний кейс став орієнтиром для інших громад, зокрема Запоріжжя, де формування місцевої молодіжної стратегії відбувається за активної участі громадської організації «Молодь онлайн» [6] та «Степ» [7]. Для забезпечення залучення та формування комплексного підходу амбасадори програми «Молодіжна столиця Європи» у Запоріжжі організували низку публічних дискусій та стратегічних сесій. До участі в цих заходах були залучені представники різних секторів (стейкхолдери), що забезпечило багатосторонню експертизу:

- освітній сектор: викладачі, директори освітніх інституцій;
- громадський сектор: керівники громадських організацій;
- бізнес-сектор: власники соціально-відповідального бізнесу;
- місцеве самоврядування: представники інституту розвитку міста.

Завдяки такій багатосторонній платформі співпраці вдалося успішно налагодити конструктивну взаємодію між молоддю та зазначеними стейкхолдерами. Цей досвід є прикладом ефективної міжсекторальної взаємодії (освіта-бізнес), що безпосередньо сприяє професійній орієнтації молоді та зменшенню мотивації до зовнішньої трудової міграції.

2. Політика, що заснована на доказах (Evidence-Based Policy).

В контексті стратегічного вдосконалення, сучасна молодіжна політика має неухильно базуватися на принципах політики, що ґрунтується на доказах: процес вироблення публічної політики має робити акцент на раціональних, ретельних та систематичних підходах, що передбачає відмову від ідеологічних та партійних уподобань на користь глибокого аналізу даних та доказів для прийняття обґрунтованих рішень. Цей підхід є критично важливим для забезпечення релевантності та ефективності державної молодіжної політики. Політика, що базується на доказах, передбачає, що управлінські рішення, програми та стратегії розробляються не на основі суб'єктивних припущень чи загальних уявлень, а на реальних, систематично зібраних даних про життя, потреби, цінності та виклики, з якими стикається молодь. Ключовим елементом

реалізації цього принципу є систематичний збір емпіричних даних. Це включає регулярне проведення опитувань, соціологічних досліджень, глибинних фокус-груп серед різних категорій молоді.

Необхідно охоплювати максимально широкий спектр молодіжного середовища, включаючи студентів, молодих батьків, внутрішньо переміщених осіб, молодь із особливими освітніми потребами, представників сільської місцевості та ін. Такий інклюзивний та об'єктивний підхід дозволяє сформувати цілісний профіль молодого покоління, що, своєю чергою, допомагає виявити актуальні проблеми, запити, бар'єри та ресурси. Саме на основі цих верифікованих даних держава та територіальні громади можуть адаптувати та оптимізувати свої програми, забезпечуючи максимальну цільову ефективність.

Прикладом принципу доказової політики та інтеграції науково-дослідного компоненту у формування ефективної муніципальної молодіжної політики може слугувати програма «Молодіжна Столиця Європи» [5], яка вимагає від міста-кандидата проведення комплексного аудиту та глибокого аналізу потреб молоді, а також створення прозорої системи моніторингу. У рамках підготовки заявок та реалізації річної програми муніципалітети зобов'язані не лише визначити пріоритетні сфери (працевлаштування, участь, волонтерство), але й обґрунтувати їх на основі верифікованих соціологічних даних. Саме такий підхід гарантує, що стратегія розвитку молоді, прийнята муніципалітетом, є не декларативною, а глибоко науково обґрунтованою, що критично підвищує її релевантність та цільову ефективність.

3. Створення умов для самореалізації молоді та розвиток компетентностей.

Одним із ключових завдань сучасної української держави є створення умов, за яких молодь бачила б своє майбутнє в Україні, а не шукала його за кордоном. В умовах масової міграції молоді, спричиненої як військовими діями, так і соціально-економічними чинниками, особливого значення набуває формування можливостей для самореалізації, професійного та особистісного розвитку безпосередньо всередині країни. Серед стратегічно важливих

напрямів – реформування системи освіти, спрямоване не лише на засвоєння академічних знань, а й на розвиток ключових компетентностей: громадянської свідомості, критичного мислення, ініціативності та соціальної відповідальності.

Важливою є інтеграція елементів громадянської освіти, управління проектами, фінансової грамотності та волонтерства у шкільні та університетські програми. Це дозволить молоді з раннього віку усвідомлювати, що вона може впливати на життя громади та держави, формуючи почуття власної суб'єктності. Крім того, необхідно активно розвивати молодіжне підприємництво, підтримувати стартапи, творчі ініціативи, молодіжні ради та волонтерські програми. Це сприятиме не лише економічній активності молоді, але й формуванню відповідальності, самостійності та впевненості у власних силах.

Заклади вищої освіти України вже успішно практикують подібні інтеграційні підходи (зокрема, НТУ «Харківський політехнічний інститут», НТУ «Запорізька політехніка»). Наприклад, НТУ «Запорізька політехніка» регулярно проводить події «Бізнес-кава» за участю студентів та представників локального бізнесу [8]. На цих зустрічах студенти мають змогу: дізнатись більше про локальний бізнес-ландшафт міста; опанувати нові практичні навички; задати хвилюючі для них питання безпосередньо власникам та керівникам компаній.

Отже, майбутнє держави залежить від рівня активності, компетентності та залучення молоді до процесів прийняття рішень. Саме тому формування та реалізація державної молодіжної політики повинні відбуватися з урахуванням комплексного аналізу становища молоді, її цінностей та реальних потреб. Важливою умовою ефективності державної молодіжної політики є інституціоналізація принципів участі, відповідно до європейських стандартів та практик. Інвестування зусиль, часу та державних ресурсів у розвиток молоді слід розглядати як стратегічну інвестицію у сталий розвиток держави. Забезпечення якісної освіти, рівного доступу до ресурсів, можливостей для самореалізації та участі в суспільному житті є не лише елементом підтримки

молодого покоління, а й ключовою передумовою соціально-економічного та демократичного прогресу України.

Таким чином, молодіжна політика, що ґрунтується на партнерстві держави, громадськості та самої молоді, є не просто механізмом підтримки, а стратегічною основою для формування активного громадянського суспільства та забезпечення сталого розвитку України в умовах сучасних викликів.

Список джерел інформації

1. Концепція Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості - 2030»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2025 р. № 840-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 31.10.2025).
2. Громадянське суспільство України в умовах війни 2022–2025 рр. Звіт щодо комплексного соціологічного дослідження. Київ, 2025. URL: https://api.home.ednannia.ua/upload/kch/25/10/29/zvit_UA_Hromadianske_suspilstvo_v%20umakh_viyuny_2022-2025.pdf (дата звернення: 31.10.2025).
3. Молодіжна політика в Україні: становлення, виклики та перспективи розвитку : кол. монографія. Київ : ГО «Інститут молоді». 2025. 368 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/394504055_Molodizna_politika_v_Ukraini_stanovlenna_vikliki_ta_perspektivi_rozvitku (дата звернення: 31.10.2025).
4. Сучасні проблеми формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні. *Видавнича компанія "ДКС Центр"*. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2819/2855> (дата звернення: 31.10.2025).
5. TVORY Lviv The European Youth Capital 2025. *TVORY Lviv The European Youth Capital 2025*. URL: <https://www.lviveyc2025.com/> (дата звернення: 31.10.2025).
6. Головна - Молодь Online. *Молодь Online*. URL: <https://www.molodonline.org.ua/> (дата звернення: 31.10.2025).

7. СТЕП – Стратегії і технології ефективного партнерства. *СТЕП – Стратегії і технології ефективного партнерства*. URL: <https://www.stepngo.in.ua/> (дата звернення: 31.10.2025).

8. Про університет - національний університет «Запорізька політехніка». *Національний університет «Запорізька політехніка»*. URL: <https://zp.edu.ua/pro-universitet> (дата звернення: 31.10.2025).

Д'яченко К. С.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

**ЗАКОНОДАВЧІ НОВЕЛИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ
СИСТЕМНИХ БАР'ЄРІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ І
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**LEGISLATIVE INNOVATIONS IN THE FIELD OF PUBLIC-PRIVATE
PARTNERSHIPS IN UKRAINE AS A TOOL FOR OVERCOMING
SYSTEMIC BARRIERS AND ENSURING RECOVERY AND SUSTAINABLE
DEVELOPMENT**

Масштаб поточних руйнувань, завданих інфраструктурі, промисловості та соціальній сфері війною в Україні, вимагає акумуляції фінансових ресурсів, які об'єктивно неможливо покрити виключно за рахунок дефіцитного державного бюджету та міжнародної донорської допомоги. Залучення приватного капіталу сьогодні є не просто опцією, а критичною необхідністю. У цьому контексті, інститут публічно-приватного партнерства (ІПП) може виступити ідеальним механізмом для реалізації проєктів відбудови, що потребують залучення значних капіталів, дозволяючи поєднати стабільність держави та запит на великі проєкти з економічною ефективністю та